

Yttrande över "Promemorian Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen"

Boverkets ställningstagande

Boverket avgränsar sitt yttrande till konsekvenser inom planläggning och lovprövning enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, avseende Klimat- och näringslivsdepartementets remiss "Promemorian Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen"

- Boverket tillstyrker förslaget i 5 a § och 6 §.
- Boverket tillstyrker förslaget i 9 a § med synpunkter.
- Boverket tillstyrker förslaget i 9 b §.
- Boverket tillstyrker förslaget till kompletterande lydelse i 15 § med synpunkter.

Boverkets synpunkter

Sammanfattningsvis ser Boverket en fördel i en harmonisering mellan PBL och miljöbalken som i ökad utsträckning måste interagera inom artskyddet. Detta gäller också relationen mellan EU-direktiv och nationella svenska bestämmelser då dessa skiljer sig åt. I SOU 2021:51 har det framförts en argumentation för ökad renodling av normgivningsmakten genom lagstiftning inom artskyddet. Boverkets synpunkter i det följande avser legaldefinitioner, otydligheter eller inkongruens mellan olika allmänna intressen samt ökande krav vid dispens genom införande av presumtion.

Presumtion för jord- och skogsbruk – 9 a §

Skogsvårdslagen (1979:429) klargör en inneboende dynamik mellan sambandet mellan "en god avkastning samtidigt som den biologisk mångfalden

behålls” (1 §). Indirekt skada oavsett syfte eller uppsåt kan förvisso vållas genom okunnighet eller bristfällig skötsel och ifrågasätta presumptionens avsikt och behöva korrigeras medelst annan reglering.

Presumptionen för ”friklassning” av jord- och skogsbruk kan som det framgår inbegripa ökande krav på försiktighetsåtgärder vid dispensbeslut enligt förordningen.

Behovet av en artskyddsutredning, för att särskilja skyddade arter enligt EU-lag från svensk nationell tillämpning med undantag kvarstår.

Överskuggande allmänna intressen – 15 §

Mark- och miljööverdomstolen har i februari 2024 (M 11538-22) exempelvis funnit att artskyddet redan är ett ”tyngre intresse” vid en bedömning av proportionalitet. I ett senare mål befanns kalkbrytning inte var mer ”överskuggande” än förbuden i artskyddet som ett annat överordnat intresse (Mark- och miljööverdomstolen, januari 2025 [M 7868-23]). Ett antal frågor kring inneboende målkonflikter och hierarkin mellan motstridiga allmänna intressen återstår därför att lösa.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat och signerat beslutet elektroniskt. Föredragande har varit jurist Jörgen Lundqvist. I den slutliga handläggningen har också rättschef Yvonne Svensson, verksjurist Anette Martinsson samt enhetschef Sonia Andersson deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Jörgen Lundqvist
jurist

Kopia till:
kn.nm@regeringskansliet.se
helen.ekstam@regeringskansliet.se